

СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ

За останні кілька десятиліть сталий розвиток постає центральною темою глобальної стратегічної політики, включаючи сферу туризму, який є одним з провідних секторів світової економіки. Незважаючи на унікальні природні багатства, ресурси та потенціал для розвитку туризму, Україна наразі стикається з проблемами конкуренції з провідними країнами-провайдерами туристичних послуг. Отже, основне завдання для вітчизняної туристичної індустрії – створити сприятливе підприємницьке середовище для довгострокового розвитку, що відповідає міжнародним стандартам якості та європейським цінностям. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню якості життя, збалансованому суспільному зростанню та підвищенню іміджу України у світі.

Центральною проблемою для сталого розвитку туризму є мінімізація негативного впливу на природне, культурне, історичне та соціальне середовище в результаті туристичної діяльності. Реалізація цього принципу залежить від збалансованого узгодження туристичних потреб із можливостями дестинації. Це обумовлює актуальність дослідження основних аспектів розвитку сільського туризму в контексті сталого розвитку індустрії.

На даний момент існує багато визначень «сільського туризму», кожне з яких охоплює різні аспекти та функції, пов'язані з рекреаційними послугами в сільській місцевості. Проте сучасні умови господарювання вимагають швидкої адаптації до визначених глобальних тенденцій. Отже, сільський туризм повинен брати до уваги сталість, спираючись на збалансоване поєднання екологічних, економічних і соціокультурних аспектів у своєму розвитку.

Сталий розвиток сільського туризму означає відпочинок у сільській

місцевості, організований особами, які мають безпосередні зв'язки з особистими сільськогосподарськими господарствами. Надання рекреаційних послуг власниками сільських садіб може також передбачати використання туристичних ресурсів та культурно-історичної спадщини сільської місцевості [1, с. 27].

Сталий розвиток туризму охоплює дві головні проблеми: просування прибуткового туризму та визнання обмеженості наявних природних ресурсів, забезпечуючи їх збереження. Сільський туризм тісно пов'язаний із принципами «сталого туризму», поважаючи принципи сталого розвитку та враховуючи Цілі сталого розвитку ООН. Основні цілі сталого розвитку туризму в Україні, безпосередньо пов'язані із сільським туризмом, включають створення робочих місць, зменшення споживання води, ефективне використання енергії, скорочення відходів і викидів, інклюзивний доступ до туризму, збереження біорізноманіття, підтримку місцевого бізнесу та захист соціальних і культурних цінностей, а також екологічний транспорт.

Для України пріоритет розвитку сільського туризму, організованого на принципах сталості, є вкрай важливим. Про це свідчать дані соціологічного опитування 326 респондентів з України. Вражаючи 92% респондентів висловлюють зацікавленість до сільського відпочинку, у той же час 95% вірять у необхідність розвитку сільського туризму. Примітно, що 54% респондентів прагнуть відкрити бізнес у сфері сільського туризму. Отже, сприяння розвитку сільського туризму в Україні в рамках сталого розвитку обіцяє стимулювати зростання суміжних галузей і підвищити добробут місцевих громад [2].

Сучасні світові тенденції розвитку туристичної індустрії свідчать про зростання інтересу туристів до відпочинку на природі. Тому, обговорюючи перспективи розвитку сільського туризму в Україні, важливо звернути увагу на досвід провідних країн Європейського Союзу, де цей вид туризму процвітає. Враховуючи різноманітні національні традиції України, різноманітні природні ландшафти та багаті ресурси, стає очевидним, що країна має значний потенціал для успішного становлення цього напрямку туристичної діяльності [3].

Незважаючи на повномасштабне вторгнення росії в Україну, західні та

центральні регіони залишається привабливим для українських туристів через віддаленість від активних зон бойових дій. Україна, яка є найбільшою країною Європи, може похвалитися величезними сільськими районами, багато з яких борються з депопуляцією через урбанізацію. Ця ситуація створює значні можливості для розвитку сільського туризму, відкриваючи перспективу створення нових робочих місць і збереження історико-культурної спадщини в сільських районах.

Значною проблемою для розвитку та підтримки сільського туризму в Україні є відсутність комплексного стратегічного планування, як на рівні регіональної туристичної індустрії, так і конкретно для сільського туризму. Основні проблеми, на які потрібно звернути увагу:

1. Залучення громади: місцевій владі рекомендується активно залучати жителів та інших місцевих зацікавлених сторін, включаючи профільних фахівців і волонтерів, до планування та реалізації туристичних ініціатив у своїх громадах.

2. Інструменти залучення молоді: для забезпечення сталості важливим фактором розвитку будь-якої справи є участь молоді за рахунок розробки програм лояльності, підвищення обізнаності про можливості даного напрямку діяльності. Ці ініціативи також будуть доцільні в контексті просування місцевої культурної спадщини, яка стає основою та гармонійно насичує процес обслуговування в сільському туризмі.

3. Співпраця з сусідніми громадами: передбачається колаборація між провайдером послуг сільського туризму у сусідніх регіонах, включаючи транскордонне партнерство для прикордонних територій (там де це можливо). Завдяки обміну ресурсами та створенню спільних територіальних стратегій, заснованих на спільній історії та природних характеристиках, цей підхід спрямований на визначення територіальної ідентичності, підвищення їхнього туристичного потенціалу та інтеграцію маловідвідуваних регіонів і сіл у ширші туристичні кола.

4. Підтримка сільського господарства: розробка механізму підвищення конкурентоспроможності сільського господарства в сільській місцевості

відповідно до принципів сталого розвитку. Це включає підтримку виробництва харчових продуктів, характерних для цієї місцевості, із впровадженням автентичних і, у той же час, безпечних технологій.

5. Освітня складова: має бути організована та проведена низка семінарів присвячених особливостям розробки нових туристичних стратегії та набуття досвіду співпраці представників туристичної сфери із місцевими фермерськими підприємствами. Такі ініціативи також можуть охоплювати навчальні програми для місцевих фермерів, розроблені у партнерстві з відповідними навчальними закладами регіону. Цей компонент має вирішальне значення для підготовки членів місцевої громади до залучення потенційного фінансування від іноземних інвестиційних установ і розробки ефективних грантових заявок.

Розвиток сталого сільського туризму в сучасну епоху вимагає дотримання ключових критеріїв, які лежать в основі створення та просування туристичного продукту, адаптованого до вимогливої споживчої бази. Сучасні туристи добре поінформовані про принципи сталого розвитку, які суттєво впливають на глобальні пріоритети людської цивілізації. Відповідно, сталий сільський туризм має ґрунтуватися на критеріях стійкості, що охоплює екологічність у довгостроковій перспективі, економічну життєздатність та соціальну рівність для місцевих громад.

Зростаюча популярність туризму, зокрема сільського, як в Україні, так і в усьому світі, може дати позитивні результати у вирішенні соціально-економічних проблем у конкретних регіонах. У той же час, сільський туризм може стати каталізатором для відновлення та розвитку туристичної інфраструктури на постраждалих від бойових дій територіях. Це, у свою чергу, стимулюватиме підприємницьку діяльність напряду чи опосередковано пов'язану із туристичним сектором, створить умови для подальшого розширення діяльності існуючих туристичних підприємств та, певною мірою, сприятиме покращенню соціальної інфраструктури місцевих громад.

Література:

1. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року. Проєкт

Закону України 9015 від 07.08.2018. URL:
https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64508

2. Табенська О. Розвиток сільського зеленого туризму. *Економіка та суспільство*, 2023, вип. 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-10>

3. Romanenko Y.O., Boiko V.O., Shevchuk S.M., Barabanova V.V., Karpinska N.V. Rural Development by Stimulating Agro-Tourism Activities. *International Journal of Management*. 2020. Vol.11. Issue 4. pp.605-613.